

LADBYKONGENS VERDEN
PROSPEKT 2022-2030
VIKINGEMUSEET LADBY

Vikingemuseet Ladby rummer Danmarks ældste kongegrav og er det eneste sted i verden, hvor man kan træde direkte ind en vikingekonges skibsgrav på det autentiske sted. Det er denne helt enestående kulturarv, der nu skal bringes endnu mere i spil.

Ligesom alle danskere kender Harald Blåtand og Gorm den Gamle, er det ambitionen, at Ladbykongen skal anerkendes og genkendes som en væsentlig del af Danmarkshistorien.

I prospektet præsenteres Vikingemuseet Ladbys udviklingsplan for 2022-2030. Den skal realisere visionen om at videreudvikle museet til en arkæologisk og kulturhistorisk attraktion, hvor fortidsminder, formidlingslandskab, vikingeskib- og gård samt en ny udstillingsbygning tilsammen udgør en unik publikumsoplevelse i international klasse.

ARKÆOLOGI - LANDSKAB - Udstilling - Formidling

INDHOLDSFORTEGNELSE

7	KERNEFORTÆLLINGEN
10	UNIKT MUSEUM
14	VIKINGEMUSEETS HISTORIE OG UDVIKLING
17	BAGGRUND FOR UDVIKLINGSPLANEN
20	AREAL OG FACILITETER 2022
23	UDVIKLINGSPLAN 2022-2030
25	FØRSTE FASE 2022-2026
36	ANDEN FASE 2026-2030
41	PUBLIKUMSOPLEVELSEN
43	APPENDIKS

**DANMARKS ÆLDSTE KONGEGRAV
- EN NY ÆRA**

KERNEFORTÆLLINGEN

Vikingsmuseet Ladby er noget ganske særligt. For omtrent 80 år siden blev et vikingskib med en gravlagt viking udgravet på en tusindårig gammel gravplads ved Kerteminde Fjord. Fundet af Ladbyskibet var en verdenssensation, og Danmarks første vikingskib blev ganske usædvanligt bevaret og udstillet lige dér, hvor det blev fundet. Siden da har tusindvis af interesserede besøgende fra hele verden besøgt Ladbyskibet og oplevet magien på det lille museum.

Interessen for Vikingsmuseet er kun vokset gennem årene, og museet har undergået en støt udvikling fra beskedent besøgssted til et lille, men professionelt museum, som i dag har omkring 100 frivillige tilknyttet. De senere års arkæologiske forskning har endvidere afsløret, at der ikke blot er tale om en høvding begravet i vikingskib, men intet mindre end Danmarks ældste kongegrav. Vikingsmuseets kernefortælling om Ladbykongen er uden sidestykke og fortjener enestående fysiske rammer og tilsvarende formidlingsindsats.

Med stor lokal opbakning fra borgere og Kerteminde Kommune ønsker Vikingsmuseet Ladby nu at træde ind i en ny æra. Museet skal udbygges i form af bygninger og anlæg i landskabet, som løfter formidlingen af vikingekongen fra Ladby op til en national fortælling om en afgørende del af Danmarkshistorien. Målet er, at Ladbykongen, ligesom Gorm den Gamle og Harald Blåtand, skal være velkendt i både ind- og udland som en af Danmarks ældste konger.

I dette prospekt for Vikingsmuseet Ladby - "Ladbykongens Verden" - præsenteres museets udviklingsplan for 2022-2030. Museet skal udvikles til en tidssvarende arkæologisk og kulturhistorisk attraktion i international klasse, hvor formidlingslandskab, fortidsminde, vikingegård og en ny udstillingsbygning tilsammen danner en publikumsoplevelse af højeste kvalitet. I disse nye rammer skal Ladbykongen og hans plads i Danmarkshistorien udforskes via dynamiske forsknings- og formidlingsprojekter.

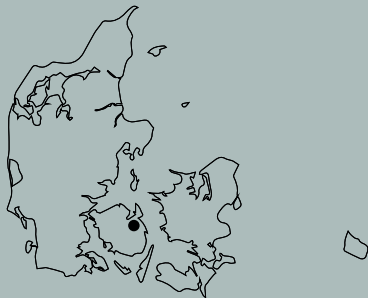
I det følgende præsenteres museets udvikling fra udgravningen af Ladby-skibet i 1930'erne til i dag. Herefter beskrives målsætningen for udviklingsplanen, som er inddelt i to hovedfaser:

FØRSTE FASE 2022-2026

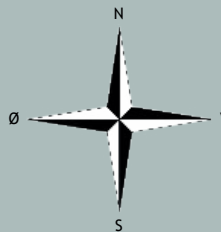
- Tilplantning af formidlingslandskab med have, mark, skovbrug, overdrev og husdyrhold.
- Opførselen af formidlingsbygninger med vikingeværksted, vikingegård, skibs-naust og kås-anlæg.
- Infrastruktur, parkeringspladser og handicapvenlige adgangsstier.

ANDEN FASE 2026-2030

- Opførelse af en ny museumsbygning på ca. 1200 etagekvadratmeter.
- Opbygning af moderne udstillinger og arkæologisk værksted.
- Etablering af museumscafé og foredragssal.

55°44'35.2"N 10°61'77.0"E

LADBYKONGEN PÅ DANMARKSKORTET

Det er vikingemuseets ambition, at alle danskere skal have kendskab til Ladbykongen på linje med Jellingdynastiets konger, Gorm den Gamle og Harald Blåtand. Ved hjælp af udviklingsplanen skal vikingemuseet udvikles til en arkæologisk og kulturhistorisk attraktion, der kombinerer landskabsformidling, levendegørelse og museumsudstillinger til en samlet formidlingsoplevelse af international klasse.

L
A
D
B
Y
S
K
I
B
E
T

UNIKT MUSEUM

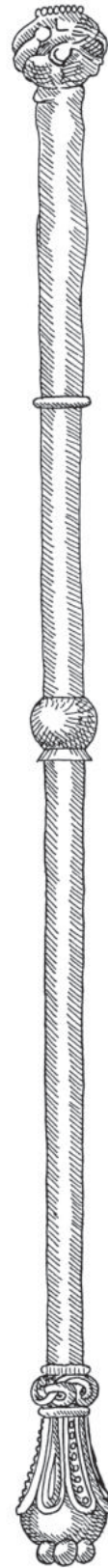
Ved Kerteminde Fjord ligger Vikingemuseet Ladby, et lille museum, hvis formål er at formidle en afgørende del af Danmarkshistorien. Her blev en vikingekonge gravlagt midt i et østfynsk magtcenter. Ladbykongen var en prægtig konge, som formåede at samle rigdom og magt omkring sig, to generationer før Harald Blåtand indførte kristendommen og vandt hele Danmark. Ladbykongen har således været en vigtig brik i skabelsen af det rige, vi i dag kalder Danmark.

Vikingemuseet Ladby udgør i sandhed en unik kulturarv. Det er det eneste sted i verden, hvor man kan opleve en vikingekonges skibsgrav på dét sted, hvor den blev fundet. At besøge Ladbykongens Skibsgrav er en rejse til vikingetidens gude- og dødeverden, der i dramatik og spænding kan måle sig med Ægyptens pyramider: 11 heste, 4 hunde, våben, guldindvævet tøj, forråd og prægtigt husgeråd fik Ladbykongen med på sin sidste rejse. Ankeret ligger på plads i forstavnen, dødeskibet sejler mod syd, og hesteskeletterne ligger der endnu, nøjagtig som da de varme hestekroppe blev smidt i skibet for 1100 år siden, inden det hele blev dækket af den vældige græstørshøj.

Skibsgraven, som den opleves i dag, er resultatet af banebrydende ingeniørarbejde for sin tid. Den originale gravhøj, der havde beskyttet fundet i 1000 år, blev efter udgravningen genskabt i støbt beton. Derved blev skibsgraven bevaret præcis som arkæologerne efterlod det, og fundet er dermed permanent udstillet i sammenhæng med det kulturlandskab, det er en del af. Ved indvielsen af museet i 1937 blev museet betegnet som "Verdens mest mærkværdige Søfartsmuseum", og Vikingemuseet Ladby er til stadighed et af de mest mærkværdige, magiske og unikke museer i landet.

DEN RIGE VIKINGEKONGE

Da Ladbykongen blev stedt til hvile i sit skib for omtrent 1100 år siden, blev han omgivet af kostbare og unikk gravgaver. Den besøgende fornemmer tydeligt, at denne konge var en mand af betydning i døden såvel som i livet. Særligt en dekoreret herskerstav af sølv er et utvetydigt magtsymbol.

FUNDENE AFSLØRER EN FYNSK KONGEMAGT

Fornemme fund fra Østfyns vikingetid tæller blandt andet den gyldne valkyriefigur, Revingekvinden, og den sjældne figur af en bereden rytter fra Hersnap.

Forud for fundet af skibsgraven var der allerede erkendt en vikingetidsgravplads på området. Placeringen af Ladbykongens Skibsgrav er derfor ikke tilfældig - tværtimod er kongens sidste hvilested det højest beliggende og mest prominente sted på gravpladsen. Men ikke nok med det, de senere årtier har arkæologien i stigende grad bekræftet, at Ladbykongens indflydelse strakte sig meget længere end til gravpladsen ved Ladby. Tusindvis af detektorfund viser, at hele egnen omkring Kerteminde er usædvanlig rig på vikingetidsfund: Nordøstfyn var et helt centralt magt-område i vikingetiden med Ladbykongen som hovedperson.

Formålet med museets udviklingsplan for "Ladbykongens Verden" er derfor at udfolde denne magiske fortælling om vikingekongen i graven og den fynske kongemagt for et langt større publikum. Skibsgraven med sit fornemme gravgods skal fortsat være Vikingemuseets juvel, ja i sandhed hele museets eksistensberettigelse netop på dette sted med sin helt særlige og nærmest magiske atmosfære.

Genstandene fra Skibsgraven og de lokale detektorfund, der åbenbarer Ladbykongens østfynske magtsfære, bør derfor udstilles samlet nær fundstedet. Dette kræver nye, større og sikrere udstillingsfaciliteter til formålet. Vikingemuseet Ladby er i dag ene om at udstille fund fra vikingetidens Fyn, og med de rette rammer vil museet være et naturligt sted at samle fund, der formidler fortællingen om hele Fyns imponerende vikingetid - naturligvis i tæt samarbejde med de øvrige arkæologiske museer.

DANMARKS FØRSTE VIKINGESKIB

Da Ladbyskibet med den prægtige vikingebegravelse blev udgravet i 1935, var det en verdenssensation. På kanten af udgravningen fulgte interesserede med, spadestik for spadestik, mens gravhøjens hemmeligheder blev afsløret. Interessen fra hele verden er stadig mærkbar den dag i dag, og Vikingemuseet Ladby er fortsat et internationalt "must see" for historieinteresserede.

VIKINGEMUSEETS HISTORIE OG UDVIKLING

Den internationale fascination af Ladby skibet blev efter udgravningen tilgodeset ved genskabelsen af gravhøjen over skibet. Via lokale og nationale midler blev skibet bevaret for eftertiden på sin oprindelige plads og kan den dag i dag opleves, som det så ud i udgravningsøjeblikket. 80 år efter åbningen af *"Verdens mest mærkværdige Søfartsmuseum"* rummer skibsgraven fortsat en usvækket fascinationskraft for museets besøgende.

Vikingemuseet Ladby blev fra indvielsen i 1937 drevet af Nationalmuseet. Den enorme interesse for fundet de første årtier efter udgravningen skabte behov for billetsalg og opsyn, og et kustodehus kom til i 1940'erne. Efter en stagnationsperiode og udfordringer med skibsgravens bevaringstilstand valgte Nationalmuseet i 1994 at overlade driften til Kertemindeegnens Museer, nu Østfyns Museer. De fysiske rammer, jord og bygninger blev ved samme lejlighed overdraget til Kerteminde Kommune, på nær selve Skibsgraven, som fortsat ejes og tilses af Nationalmuseet. På basis af den daværende visionsplan, og med velvillige finansierings-tilsagn fra myndigheder og fonde, lykkedes det fra 1994 og frem at gennemføre visionens hovedpunkter illustreret ved tidslinjen (side 15).

BEVARING FOR EFTERTIDEN

Indsatsen har i høj grad båret frugt. Igennem de seneste ti år har satsningen løftet besøgstallet fra 10.000-12.000 til 30.000-35.000 besøgende om året. Tidligere var størstedelen af de besøgende udenlandske gæster, mens den seneste markante besøgsfremgang er danskere fra hele landet.

1997-1998

Sikring af skibsgravens fortsatte bevaring ved at løse fugt- og skimmelproblemer med installation af et klimaanlæg og banebrydende undergravning af en kælder under fortidsmindet. Dertil ombygning til handicapvenlig indgang til højen.

2011-2017

Igangsætning af to formidlingsprojekter af frivillige medarbejdere: Bygning af en fuldskala og sejlbar kopi af det 21,5 m. lange vikingskib, kaldet "Ladbydragen". Udvikling og syning af "Ladbytæppet", et billedtæppe med fortælling om Ladbykongens liv og død.

2018-2022

Ibrugtagning af udearealet til pilotprojekter: Arkæologiske undersøgelser af området omkring gravhøjen, rejsning af hegn og beplantninger. Påbegyndelse af nyt billedtæppeprojekt og byggeri af grubehuse i samarbejde med museets frivillige grupper.

2005-2010

Opførelse af en ny museumsbygning, tegnet af arkitekt Poul Ingemann, giver for første gang mulighed for permanent udstilling af de originale fund fra skibsgraven på museet. Desuden blev der opført en rekonstruktion af gravskibet i museets udstillinger.

2018-2019

Tilkøb af 5 hektar jord omkring Ladbykongens Skibsgrav. Kerteminde Kommune købte jorden for at skabe det nødvendige udeareal og udbygningsmuligheder til videreudvikling af museet.

**VIKINGEMUSEET LADBY
- ET STORT UDVIKLINGSPOTENTIALE**

BAGGRUND FOR UDVIKLINGSPLANEN

Vikingsmuseet Ladby er i eksponentiel vækst og med god grund. Vikingetiden som emne har fortsat momentum og vedbliver at være et dragende univers og en vigtig del af Danmarkshistorien. Historien og monumentet over en af Danmarks tidligste konger - Vikingekongen fra Ladby - har derfor stor tiltrækningskraft for både national og international turisme.

Målet med udviklingsplanen er at styrke kendskabet til Vikingsmuseet Ladby både lokalt, nationalt og internationalt som et inspirerende og nærværende museum. Vi ønsker at skabe et inkluderende museum, der kan gøre kulturarven til en aktiv ressource for alle grupper i samfundet og samtidig sikre kulturarvens fortsatte betydning og bevaring for fremtiden. Vikingetiden er internationalt set "reason to go", men udgør også nationalt og lokalt en dyb og stærk motivationskraft for talrige besøg på museet af både unge og ældre.

Det er ambitionen, at museet skal være tilgængeligt for alle - men med vægt på børn, skoler og familier - samt have et særligt fokus på det stærkt interesserede, internationale publikum. Vikingsmuseet skal være et museum for alle med en bred vifte af varierede formidlingstilbud - fra sanselige oplevelser i "Ladbykongens Verden" til perspektivrig vidensformidling i nye udstillinger. De nye, fysiske faciliteter skal sikre, at en stigende mængde besøgende kan få en god og stimulerende oplevelse.

Særligt to målgrupper fra ind- og udland skiller sig allerede ud blandt museets gæster:

- Voksne 30-50 år med børn. Her skal lysten til udforskning, sanselige oplevelser og spændende læring næres via opdagelsesruter, værkstedsområder og legeinstallationer i formidlingsmiljøer og i landskabet.
- Voksne 20-80 år uden børn. Her er det fordybelse, viden og inspiration fra fortiden til nutiden, der er i spil. Dette skal skabes via vidensmættet formidling i både udstillinger og landskab med fokus på Ladbykongens plads i historien om vikingetiden.

Vikingemuseet Ladby skal derfor indrettes med forskellige ruter og adgangsveje, så begge målgrupper bliver imødekommet og modtager en målrettet formidling - inde som ude. Det er vurderingen, at Vikingemuseet Ladby har et større og hidtil uforløst potentiale for kvalificeret formidling til disse to målgrupper samtidig med, at andre målgrupper som interessegrupper, skoler og rejseselskaber også tilgodeses af de mange nye formidlingstilbud. Et årligt besøgstal på 50.000-60.000 besøgende er realistisk, hvis nedenstående initiativer kan finansieres og gennemføres i overensstemmelse med udviklingsplanen for 2022-2030.

SUCCESSFUL BRANDING

Både gæster fra lokalområdet, Fyn og det øvrige Danmark finder vej til Vikingemuseet Ladby. Ud over den unikke attraktion og nyskabende projekter er øget markedsføring af museet med eget motorvejsskilt og egen buslinje ligeledes en del af forklaringen på de seneste årtiers stigning i vikingemuseets besøgstal.

KOMMUNALT SAMARBEJDE GIVER PLADS TIL UDFOLDELSE

Hidtil har Vikingemuseet været udfordret på areal, hvorfor skibsbyggeprojekt og parkeringsplads har været skaffet ved midlertidig leje af jord. Det er derfor af meget stor betydning, at Kerteminde Kommune i 2018-2019 erhvervede ca. 5 hektar jord ved fjorden omkring museet og skibshøjen. Det nye, store museumsareal løser helt basale udfordringer med parkering og adgangsforhold samt skaber rum og mulighed for en lang række aktiviteter og events. Men især giver det mulighed for at udbygge museet både inde og ude med ”Ladbykongens Verden”, som beskrives i det følgende. Skabelsen af ”Ladbykongens Verden” vil ske i et tæt samarbejde med museets ca. 100 frivillige, mens Kerteminde Kommunes naturafdeling vil bidrage til kvalitetssikringen af et nyt biomangfoldigt og bæredygtigt besøgslandskab.

Ud over jordtilkøb støtter Kerteminde Kommune vikingemuseets udviklingsplan både politisk og økonomisk. Kommunen har derfor i budgettet for 2021 og 2023 afsat midler til konkretisering af udviklingsplanen. Den fornødne lokalplan og de principielle tilladelser fra Kystdirektoratet er ligeledes indhentet. Stedets unikke karakter som et afholdt udflugtsmål for både lokale og tilrejsende skal fastholdes. Udviklingen af museet skal foregå i respekt for lokalområdets tilhørsforhold og samtidig være åben for nye muligheder for flere brugergrupper.

Målet er at videreudvikle Vikingemuseet Ladby til et levende kultur- og naturmuseum i international klasse og dermed give mulighed for en enestående indsigt i vikingetidens samfund på det autentiske sted. Med kommunal opbakning, ny arkæologisk forskning, professionel museumsdrift og et stigende besøgstal er basis på plads for næste trin i museets udvikling i respekt for de natur- og kulturhistoriske værdier, stedet rummer.

VIKINGEMUSEETS AREAL OG FACILITETER I 2022

Vikingsmuseets 5 hektar store areal kan inddeles i to udviklingszoner, som på forskellige måder formidler museets kernefortælling (side 21):

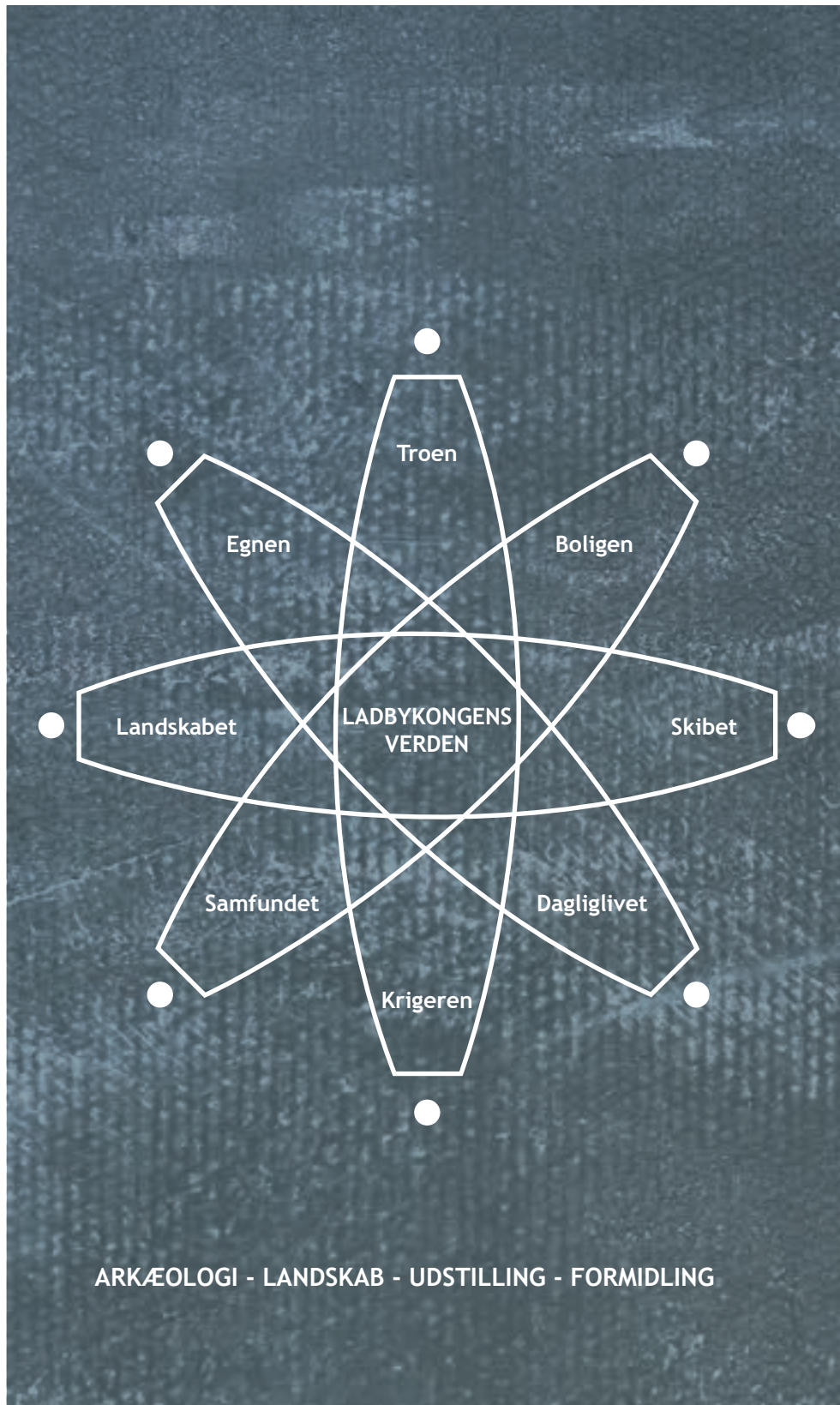
ZONE 1 - LANDSKABET OMKRING SKIBSGRAVEN

Skibsgraven ligger centralt på arealet, som er omgivet af tjørnekrat, der markerer det tidlige skel mellem gravhøjen og de dyrkede marker. Mod nord ligger et græsareal med picnicområde og gamle æbletræer, som støder ned til strandkanten til fjorden. I sommerperioden er der en lille flydebro til Ladbydragen og i vinterhalvåret telte til opbevaring af skibet. Mod øst ligger det let kuperede åbne areal. I skellet har nabogården opført et læhegn, som afgrænser museets areal på østsiden. Mod vest et firkantet græsareal, som museet selv afgrænser i 2022 ved opførelsen af endnu et læhegn med vikingetidens trætyper. Mod syd findes desuden et læhegn bestående af flere hundrede år gamle stynede poppeltræer. Zone 1 er derfor afgrænset fra det moderne landbrugsland mod alle fire verdenshjørner af læhegn og fjorden. På dette område findes også gravpladsen. Området er beliggende inden for strand- og kystbeskyttelseslinjen. Derfor skal indgreb i landskab og jordlag foretages skånsomt og i harmoni med landskabets karakter af åbent land med spredt beplantning og spor af fortidens kulturlandskab.

ZONE 2 - OMRÅDET NÆR MUSEUMSBYGNINGEN

På sydsiden af det gamle poppelhegn ligger museets nuværende bygninger. Det gamle kustodehus med tilbygningen fra 2007 og et mindre areal med grusparkering udgør hovedbestanddelen af arealet mod øst. Mod vest er området opdelt i en sydlig halvdel udlagt til parkeringsareal og en nordlig halvdel, som er øremærket til aktivitetsområde. Aktivitetsområdet er godkendt i Kerteminde Kommunes lokalplan, og det er her Vikingsmuseet ønsker at etablere en række formidlingsmiljøer og bygninger. Via pilotprojekter er udviklingen af dette område påbegyndt i 2018. Her er bygget en lille legeplads, og her er etableret byggeplads for vikingegården. I 2022 bliver gårdens første bygninger, to grubehuse, færdiggjort af museets byggegruppe, og området afgrænses fra parkeringspladsen af et 160 meter langt kvashegn af egestolper. Samtidig etableres nyttehaver og beplantning i et samarbejde mellem en nystartet havegruppe af frivillige, Vikingsmuseets medarbejdere og professionelle anlægsgartnere.

UDVIKLINGSPLAN 2022-2030

Som en mangearmet stjerne skal Vikingemuseet Ladby i fremtiden favne og formidle alle aspekter af Ladbykongens liv og død som et samlende oplevelsesunivers bestående af formidlingslandskab, formidlingsbygninger og en ny udstillingsbygning.

Vikingemuseet Ladby vil varetage projektledelsen og være garant for det faglige grundlag for projekterne, der realiseres i tæt samarbejde med museets mange frivillige. Det er tanken at detailprojektere og prissætte de enkelte elementer i helhedsplanen efterhånden som arbejdet skrider frem. Udviklingsplanens realisering forudsætter, at det fornødne økonomiske grundlag kan tilvejebringes. I det følgende udfoldes den faseopdelte udviklingsplan for "Ladbykongens Verden".

"LADBYKONGENS VERDEN" - EN MANGEARMET STJERNE

Fortællingen om Ladbykongen er mere end blot Ladbyskibet. Det er et overflødighedshorn af arkæologiske og formidlingsmæssige aspekter, som kan udfoldes i rammerne af både formidlingsbygninger, formidlingslandskaber og nye udstillinger. Med mange formidlingsmæssige værktøjer - alt fra levendegørelse til genstandsudstilling - skal mange flere arme i stjernen fremover tages i brug i vikingemuseets formidling.

FØRSTE FASE 2022-2026

FORMIDLINGSBYGNINGER OG -LANDSKAB

Første fase omfatter formidlingsbygninger og -landskab samt etableringen af den nødvendige infrastruktur i form af parkeringspladser og adgangstier. Bygninger til forskellige formidlingsformål etableres og samtidig organiseres og tilplantes "vikingelandskabet" med levende hegn, have, marker, skovbrug og overdrevsgræsning til husdyr. Kombinationen af tilplantning og formidlingsbygninger sker for at etablere et bæredygtigt, selvforsynende vikingetidslandskab, som skal sikre sanselig formidling for alle museets brugergrupper.

Netop publikums indlevelse i vikingetiden gennem levendegørelse og aktiviteter er der stor efterspørgsel på blandt museets gæster. Både børn og voksne savner oplevelsen af at kunne komme på en "tidsrejse" tilbage til vikingetiden. En tidsrejse, der supplerer og nuancerer formidlingen i udstillinger og gravhøj. Med udbygningen af "Ladbykongens Verden" bliver alle 5 hektar landskab taget i brug til at skabe en række pædagogiske formidlingsmiljøer under tag og i det fri, der vil inddrage vikingemuseets gæster på helt nye måder. Der bliver derfor rekonstrueret et vikingegårdsanlæg og vikingeværkstedet "Yduns Høj". Til formidling af vikingeskibet Ladbydragen bygges en skibs-naust (et bådhus) og et havneanlæg, kaldet en "båd-kås".

Samlet set er det overordnede mål med første fase at tilvejebringe indendørs og udendørs rammer for mange timers ophold i vikingernes univers, der også rummer muligheden for at fordybe sig i vikingernes kulturlandskab, produktions- og livsvilkår samt leve sig ind i vikingernes forhold til naturen.

"LADBYKONGENS VERDEN" - I FUGLEPERSPEKTIV

Samlet set bliver "Ladbykongens Verden" en museumsoplevelse med mange formidlingsmiljøer, både inde og ude. Hver især sætter miljøerne forskellige aspekter af vikingetiden i spil for eller med museets publikum.

For eksempel: Vikingemad i Yduns Høj, smedning i Vikingegården, nytteplanter i Frejs nyttehave, skibsbyggeri i Skibs-nausten, dødekultur på Gravpladsen og Vikingetidens kongemagt i nye udstillinger. Måderne at besøge vikingemuseet på bliver mangfoldige, og det samme bliver museets portefølje af oplevelser.

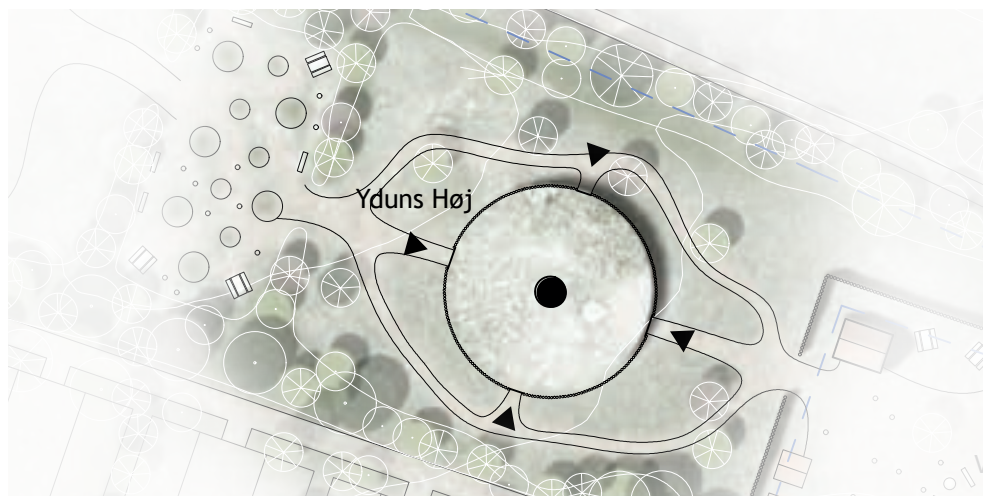
FORMIDLINGSBYGNINGER

VIKINGEVÆRKSTEDET - "YDUNS HØJ"

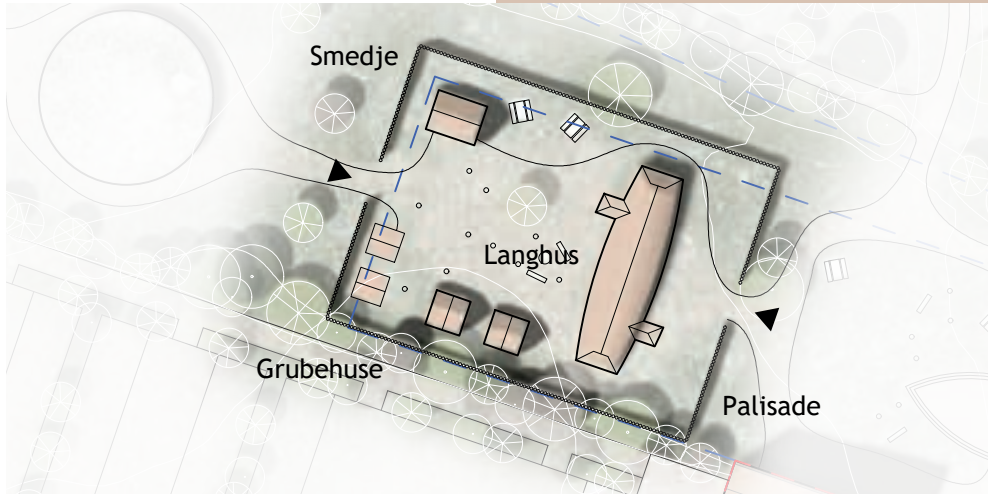
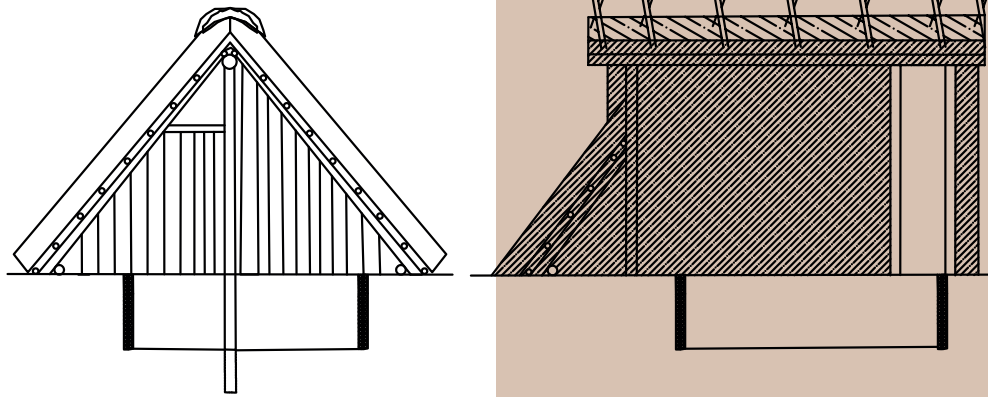
Som centralt element i "Ladbykongens Verden" opføres "Yduns Høj" som en kombineret værksteds- og formidlingsbygning på 200-250 m². Bygningen skal være formidlingsbase for vikingemuseets mange frivillige, og her skal gode fysiske rammer sikre, at formidling og fællesskab mellem frivillige og museets besøgende kan foregå året rundt. Her skal publikum både kunne opleve, lære og sanse samt stifte bekendtskab med de frivilliges mange håndværk. Særligt vikingernes mad får en fremtrædende plads i formidlingen. Det er tanken, at råvarer produceret på museets område, skal forarbejdes til vikingemad i Yduns Høj og med museets besøgende som aktive deltagere.

GUDINDE FOR DET GODE LIV

Yduns Høj har fået navn efter den nordiske gudinde Ydun, som med sine gyldne æbler gav evigt liv. Vikingerne så altså også en sammenhæng mellem mad, sundhed og det gode liv. Derfor skal Yduns Høj også være centrum for det gode vikingeliv med madglæde, kreativitet og samvær mellem frivillige og museumsgæster. Bygningens form, en gravhøj omgivet af egestolper, er inspireret af Ladbykongens Skibsgrav, hvilket giver en unik arkitektur og et favnende formidlingsrum med alsidige funktioner. Højens indre vil være moderne og opvarmet hele året med hygiejne-køkken, værksted, formidlingsrum og opholdssteder.

LADBYKONGENS GÅRD

Mellem museumsbygningen og Yduns Høj opføres Ladbykongens Gård. Det er museets ønske at opbygge et autentisk levende vikingemiljø, hvor de besøgende - med alle sanser i spil - kommer tæt på vikingetiden og den verden, Ladbykongen levede i. Gårdanlægget tager udgangspunkt i fundet af en central boplads fra vikingetiden fra den nærliggende Munkebo Bakke, og den opføres efter gamle håndværksmæssige traditioner i samarbejde mellem museets frivillige byggefolk og en professionel historiefaglig og håndværkskyndig byggeledelse. I form af workshops bliver museets besøgende inviteret til at bygge med på vikingehusene. Det er et projekt, hvor de frivillige brugere samt museets besøgende får en unik mulighed for at følge et projekt gennem mange forskellige byggefaser, og som vikingemuseet har gode erfaringer med fra byggeriet af vikingeskibet Ladbydragen.

Ladbykongens gård omgives af en kraftig palisade, der skaber et afgrænset visuelt formidlingsrum 360 grader rundt i gården og giver museums-gæsten illusionen af at stå midt i vikingetiden. Gårdens største bygning er en vikingehal, som skal anvendes til ferieaktiviteter og undervisningsbrug samt jævnligt ”bebos” af frivillige og tilrejsende vikinger. De vil give de besøgende en oplevelse ud over det sædvanlige: Her kan man opleve vikingetidens boligforhold, håndværk, fortællinger m.m., og til det formål er et pilotprojekt med nye billedtæpper til vikingehallen iværksat.

Ud over Vikingehallen skal opføres flere produktionsbygninger til gården - blandt andet en autentisk vikingesmedje. Her skal museets frivillige smede vise vikingesmedjehåndværk, levere bygningsdele til byggeriet og inddrage museets besøgende i håndværket. Endelig skal gården rumme de to nedgravede grubehuse som færdiggøres i 2022. Husene skal bruges som alsidige værksteder til eksempelvis fremstilling af tekstil, keramik og plantefarvning.

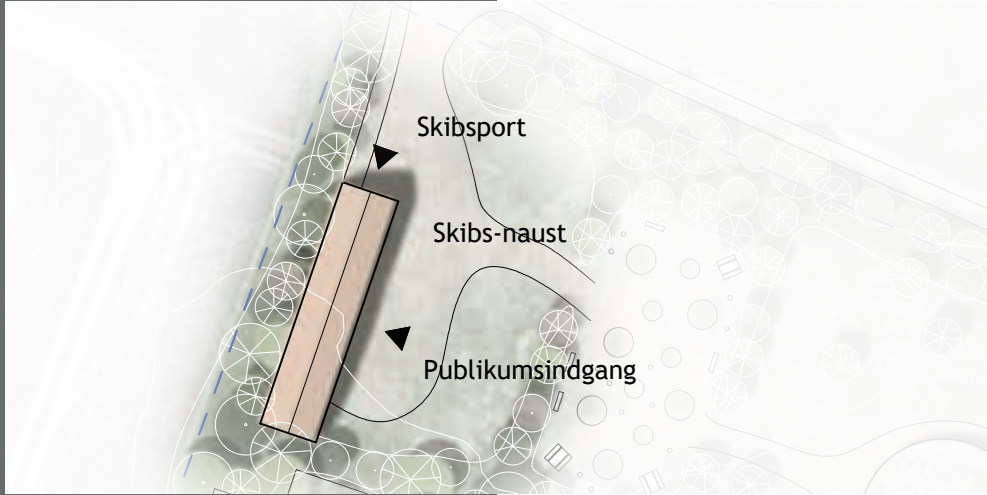
SKIBS-NAUSTEN

Længst mod vest i aktivitetsområdet opføres Skibs-nausten, som er en træbygning, der skal huse, beskytte og formidle vikingeskibet Ladbydragen. Det 21,5 meter lange skib af egetræ skal hver vinter på land, repareres, males og gøres i stand til næste års sejlads. Denne vedligeholdelsesproces er spændende at følge for museets besøgende, og museets frivillige skibsbyggere er begejstrede for at fortælle og demonstrere vikingernes uovertrufne skibshåndværk. Når skibet er på land, kan museets gæster komme helt tæt på skibet, opleve konstruktionen på nært hold og lugte træbjærene og egetømmer. Skibs-nausten skal i vinterperioden være et åbent formidlingsværksted for vikingeskibet.

Bygningen skal anlægges med værksted i den ene ende, så vedligeholdelsesprocessen kan foregå uafhængigt af vejret. Hvert forår søsættes Ladbydragen, og når skibet er i vandet, vil skibs-nausten kunne bruges som samlingssted for turister og skoleklasser samt som mødested for Ladbydragens sejladsgruppe, der sejler i Kerteminde Fjord. Desuden vil skibs-nausten indeholde en sanselig, permanent udstilling om vikingernes skibsbyggeri, som vil være tilgængelig for museets gæster året rundt.

BÅD-KÅS

Ladbydragens lille flydebro-anlæg bør, når den nuværende bro er udtjent, omdannes til en egentlig lille båd-kås, som er en type havneanlæg, man mener blev anvendt i vikingetiden. Med en kombination af udgravning af strandkanten, stensætning og tømmer skabes en lomme i vandkanten, som giver skibet sikker og autentisk opankring. Derved skabes desuden gode forhold for ind- og udsejling samt god tilgængelighed for frivillige og museumsgæster til at opleve skibet. Omkring båd-kåsen etableres et tilhørende befæstet arbejdsområde og formidlingsskilte om det rekonstruerede vikingeskib.

FORMIDLINGSLANDSKAB

BEPLANTNING

Samlet set er målet med beplantningen i vikingemuseets landskab at skabe en varieret formidling af vikingetidens natur- og kulturhistorie. Vikingetidens bebyggelsesnære ressourcelandskab var karakteriseret af både ekstensivt og intensivt dyrkede arealer, hvilket vikingemuseet ønsker at formidle på en spændende måde til et bredt publikum.

Tanken er at genskabe og formidle vikingetidens landskab ud fra en nyttevinkel, hvor landskabet genererer de materialer, som skal bruges på Vikingegården og i Yduns Høj, men også som biodiversitetsprojekt, hvor de 5 hektar vikingelandskab ved Kerteminde Fjord bliver en rekreativ naturperle. I samarbejde med forstfolk og anlægsgartnere samt Kerteminde Kommunes naturafdeling skal det fornødne faglige grundlag for planteaktiviteterne og biodiversiteten sikres.

Det ekstensivt dyrkede kulturlandskab skal skabes i zone 1, det vil sige området omkring Skibsgraven, mellem det gamle poppelhegn og fjorden. Det vil primært tage sig ud som et åbent overdrev med græssende dyr som får og heste. Her skal også være nytteskov: Løvenge til høst af løvfoder, stynings- og stævningssskov til gærdsels- og hegnsbrug, lunde af forskellige sorter af gavntræ til alt fra bygningstømmer til øltønder. Desuden skal der være lavt krat og lysåbne skovstykker til eksempelvis brændsel, buebygning og snittemateriale.

I zone 2, det vil sige mellem parkeringspladsen og det gamle poppelhegn, skal det intensivt dyrkede og mere tæmmede kulturlandskab have plads. Her skal anlægges agerbrug på små jordlodder med kornsorter som rug, byg, havre og hvede. Havebruget skal formidles i Frejs Nyttehave med grøntsagsdyrkning, frugttræer og buske samt andre farve-, fiber- og medicinplanter, der anvendtes i vikingetiden. Beplantningen på hele museet formidles både med formidlingskilte i landskabet samt personbåren formidling af museets ansatte og frivillige.

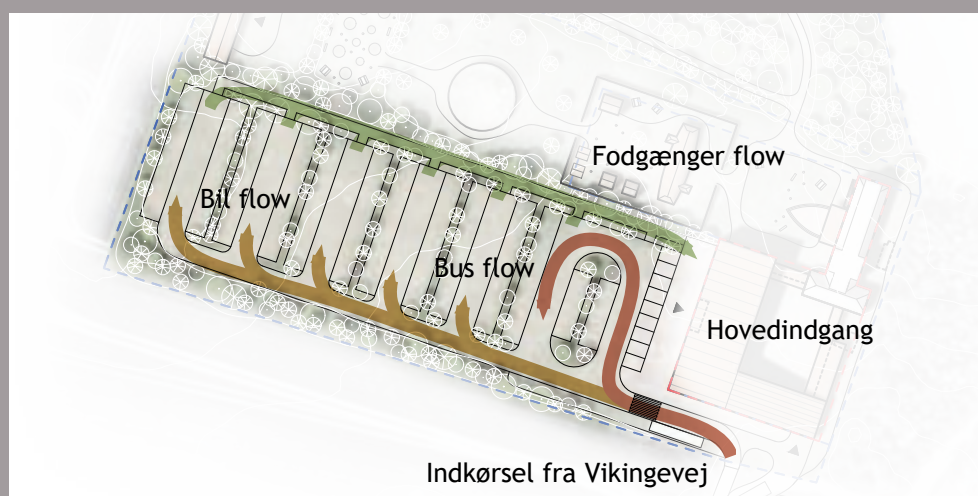
GRAVPLADS

Ved Skibshøjen skal det autentiske miljø styrkes yderligere ved markering af hele gravpladsen og formidling af de gravlagte vikinger. Kontrasten mellem de forskellige sociale lag, som gravene viser, vil tjene til at styrke forståelsen af Ladbykongens ekstremt høje status i datidens samfund. Ligeledes vil de lokale stednavne "Graves Agre" og "Høje Stens Agre" blive formidlet i landskabet med formidlingsanlæg af sten som eksempelvis skibssætninger og runesten. I forbindelse med anlæggelsen af vikingelandskabet foretager museet en arkæologisk forundersøgelse af arealet med henblik på en kortlægning af de arkæologiske spor, der stadig formodes at ligge ved gravhøj og gravplads. Det er desuden planlagt at foretage løbende efterudgravninger i området, som dels skal samle mere viden om gravpladsen og dels formidle arkæologien "live" for museets publikum. I lyset af disse undersøgelser vil det samlede fundmateriale blive løbende revurderet og formidlet på ny.

PARKERINGSPLADS, STIER OG OPHOLDSSTEDER

Museets øgede besøgstal har i høj grad vist et behov for ekstra parkeringspladser. Ifølge lokalplan 256 kan området umiddelbart vest for den eksisterende parkeringsplads inddrages til en udvidelse. Den ønskede kapacitet fastlægges ud fra et forventet dagligt besøgstal på 500 i højsæsonen, som det allerede nu er tilfældet på travle dage. Ved hjælp af græsdække og udspredding af flis er der nu etableret midlertidig parkering på arealet. Fremover ønskes arealet græsarmeret og indrettet med handicapparkering tæt ved museet, parkeringsområder for busser og autocampere, cykelparkering samt faste stier over p-pladserne til gangbesværede, kørestolsbrugere og klapvogne.

Det øvrige museumsareal skal ligeledes indrettes med nye befæstede stier, så både handicappede og ældre kan få den fulde oplevelse af vikingelandskabet. Der etableres et nyt system af befæstede stier, så alle dele af landskabet er tilgængeligt. Skibsgraven skal fortsat være centrum i landskabet, og derfor fører alle stier ind mod og ud fra Skibsgraven. Skibsgraven omgives af en cirkulær, fast grusbelægning, som dels markerer højens oprindelige runde form og dels giver en forbedret oplevelse af højen fra alle verdenshjørner. Langs stier og færdselsårer i landskabet indrettes opholdspladser til de besøgende med bænke ved gode udsigtspunkter, picnicpladser og hvilepladser med skygge og læ.

Ø
P
H
O
L
D
S
O
M
R
Å
D
E
R

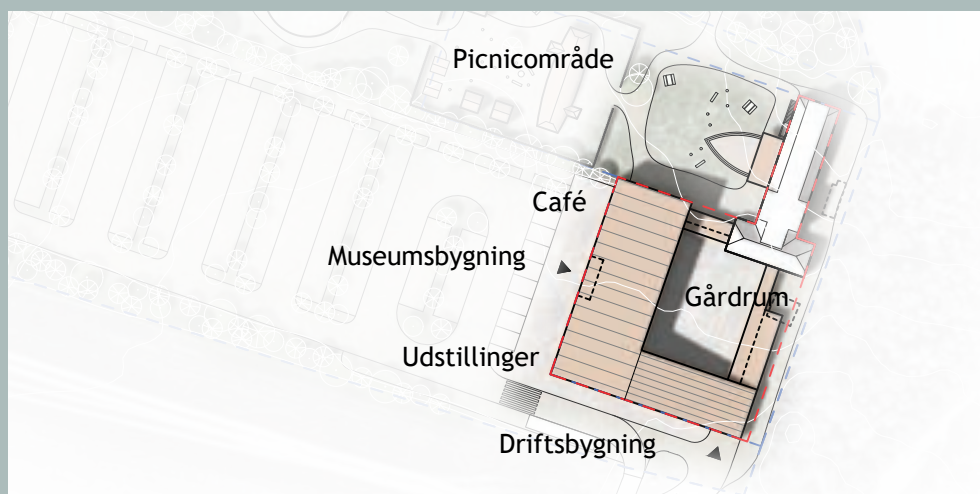
ANDEN FASE 2026-2030

NY MUSEUMSBYGNING

I anden fase af udviklingsplanen for "Ladbykongens Verden" opføres en ny museumsbygning på ca. 1200 etagekvadratmeter fordelt på første og anden sal. Museets markante vækst i besøgstal og i antallet af funktioner, brugergrupper og tilbud gør det nødvendigt at udvide museets beskedne bygningsmasse med nye udstillingsrum, historiske værksteder, skolestue, foredragssal og café.

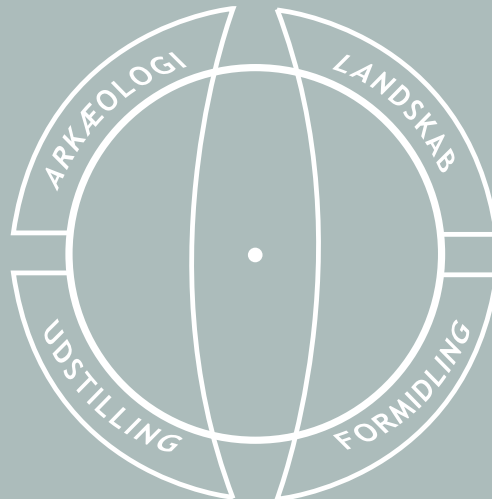
Det bæredygtige byggeri skabes i harmoni med det åbne landskab og den nye bygning opføres i tilknytning til og som en udvidelse af den eksisterende udstillings- og administrationsbygning på ca. 600 m². Det er den anerkendte arkitekt Poul Ingemann, der også tegnede udstillingsbygningen fra 2007, som har udarbejdet skitserne til den nye museumsbygning.

Med den nye tilbygning refererer bygningsmassen til en historisk gårdform med fire længer, der samtidig skaber et lukket gårdrum med læ og mulighed for ophold. I den nye bygning afsættes rum til pladskrævende permanente udstillinger og skiftende særudstillinger om aktuelle temaer og nye fund fra området. Dertil kommer øvrige nødvendige publikumsfaciliteter som opholdspladser, garderober og toiletter m.m. som følger med et øget besøgstal.

MODERNE FORMIDLINGSRUM - NYE MULIGHEDER

Hovedformålet med en ny udstillingsbygning er at skabe tidssvarende udstillingsfaciliteter til perspektivering af Ladbyfundet og sammenhængen med vikingetidens arkæologiske fund på hele Fyn. Nye udstillingsrum vil gøre det muligt at formidle væsentlige temaer fra den mangearmede stjerne (side 22) om Ladbykongens liv og gravfærd. Samtidig vil det give et samlet billede af vikingetidens Fyn og de fund, der knytter sig hertil. Den næste temaudstilling handler om vikingefjordens magtlandskab igennem historien. Andre temaudstillinger kunne være "Troen og Troskiftet", "Magten i Vikingefjorden" og "Vikingerne kunst og kultur". Skiftende særudstillinger med de nyeste fund og forskningsresultater er nødvendige for at øge og fastholde publikumsinteressen.

Med større udstillingsrum vil disse udstillinger kunne realiseres, og det vil være muligt at vise et spændende udvalg af de talrige genstande, der er fremkommet ved udgravninger og metaldetektorfund på Østfyn. Den østfynske Storebæltskyst udviser fra romersk jernalder (Gudme og Lunde-borg) over vikingetid (Ladby og Munkebo) til middelalder (Nyborg Slot) centrale fundkomplekser fra kongemagtens Danmark, som bør udstilles på Vikingemuseet Ladby. Der satses med den nye museumsbygning på formidling af vikingetiden på hele Fyn og i Øhavet samt Kerteminde Fjords kulturlandskab. Det understøttes af positive tilsagn om løbende samarbejde og indlån af genstande fra Fyns øvrige arkæologiske museer.

ARKÆOLOGISK VÆRKSTED - MØD ARKÆOLOGERNE

Formidling af de nyeste arkæologiske resultater er en løbende proces, som kræver nært samarbejde mellem arkæologernes arbejde i feltet og formidlingen på museet. I den forbindelse er det afgørende, at Østfyns Museers arkæologiske afdeling har til huse på Vikingemuseet. Dette giver helt særlige muligheder for at lave en dynamisk og spændende formidling af Østfyns arkæologi - direkte fra jord til museum. Den arkæologiske proces fra fund til formidling er altid fascinerende for både store og små. Derfor indrettes et arkæologisk værksted i den nye museumsbygning, som skal rumme arkæologernes arbejde med forskning og fortolkning af områdets arkæologi og kan bruges til formidling af arkæologien med skoleklasser, grupper og turister. De besøgende får mulighed for at besøge det arkæologiske værksted, komme helt tæt på de nyeste lokale fund og opleve et aktivt forskningsmiljø, hvor arkæologerne arbejder.

CAFÉ OG MØDESTED - SMAG PÅ VIKINGETIDEN

Der er blandt museets besøgende et stort ønske om, at der knyttes en café til museet. Nærmeste mulighed for at købe mad/drikke er i Kerteminde by ca. 5 km. fra museet. Endelig er mad med udgangspunkt i vikingetidens fødevare-landskab en oplagt fortælling at inddrage i caféoplevelsen. Ved også at kunne spise mad med inspiration fra vikingetiden styrkes gæsternes helhedsoplevelse, når "Ladbykongens Verden" besøges. Et besøg, der med de nye faciliteter gerne skulle blive en halvdags- eller endog en heldagsoplevelse.

**LADBYKONGENS VERDEN
- OPLEVELSE I INTERNATIONAL KLASSE**

PUBLIKUMSOPLEVELSEN I "LADBYKONGENS VERDEN"

Såfremt de beskrevne udviklingsplaner for "Ladbykongens Verden" er realiseret i 2030, vil gæstens rejse gennem Vikingemuseet Ladby være af international klasse med mange nuancerede og inspirerende perspektiver på vikingetiden.

Publikumsrejsen begynder ved ankomsten til museet, hvor den nye udstillingsbygning byder velkommen til en moderne museumsoplevelse. Bilen parkeres under grønne træer, og plankeveje leder de besøgende frem til museets billetsalg og butik, hvor personalet informerer om museets faciliteter og dagens oplevelser. I museumsbygningen giver udstillinger med moderne virkemidler og nye som gamle arkæologiske fund perspektiv på Fyn i vikingetiden, og på hvem Ladbykongen var. Herfra går rejsen ud i landskabet, og som det første drages blikket af den flotte vikingehal bag Vikingegårdens palisadehegn. Indenfor i den store træbygning dufter der af bålrog, og museets frivillige er i gang med at fortælle og inviterer gæsterne til at være med i vikingelivet. Ude på gårdspladsen bag Vikingehallen høres smedens hammer mod ambolten, pottemageren bygger lerkar, og væveren slår en tråd i stoffet i grubehusene. På den anden side af gården dukker Yduns Høj frem, og inde i højen dufter der af vikingemad, som gæsterne er med til at lave og smage på. Her er ligeledes gang i andre håndværk som dragtsyning og broderi, som gæsterne selv kan prøve.

Ude af højen igen er nyttehaven næste stop på rejsen. Her byder havegruppen velkommen og indbyder gæsterne til at deltage i havearbejdet og smage på havens planter. Bag haven ligger Skibs-nausten, hvor fortællingen om vikingernes skibe foldes ud. Nu drejer ruten mod nord, og snart kommer det åbne landskab til syne, omkranset af mange slags træer. Her går græssende dyr, og den gamle gravplads er synlig i landskabet formidlet i sten, tekst og træ. Er der børn med i selskabet, trækker legeruter og børnespor ud i landskabets hjørner, men for de gangbesværede leder planerede stier frem til Skibsgraven, som troner synligt fra alle sider. Efter et besøg inde i gravhøjens magiske mørke går rejsen videre ned til fjorden, hvor vikingeskibet Ladbydragen ligger til land i båd-kåsen. Melder sult og tørst sig, kan museets café besøges, hvor mad og drikke med smag af vikingetiden kan nydes. Efter turen rundt i "Ladbykongens Verden" har gæsten mulighed for at besøge de to nærliggende vikingebopladser ved Bytoften ved Langeskov og Munkebo Bakke, hvor der via skiltning, markering og infohuse gives mulighed for at sætte sig ind i stedernes arkæologi netop dér, hvor vikingerne boede.

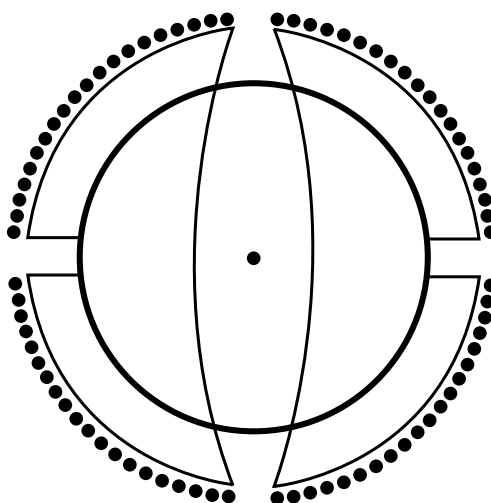
**LADBYKONGENS VERDEN
- BEVARING FOR EFTERTIDEN**

APPENDIKS - VIKINGEMUSEETS HISTORIE

Ladbyskibet blev fundet i 1935. Fortidsmindets uhørt store videnskabelige værdi blev straks erkendt, og det besluttedes at bevare det netop på fundstedet, hvorved Danmarks nok mest særegne maritime museum blev skabt. I kraft af fundets nationale karakter hørte selve skibsgraven og fundene derfra som et samlet hele under Nationalmuseet indtil 1994.

Herefter overgik det driftsmæssige ansvar for Ladbyskibsmuseet, nu Vikingemuseet Ladby, til Kertemindeegnens Museer der nu er del af Østfyns Museer. Den daværende lille museumsbygning, kustodehuset og de tilhørende arealer overgik til Kerteminde Kommunes eje, mens Nationalmuseet i henhold til Danefælovgivningen beholdt ejerskabet til selve skibsfundet og fundmaterialet herfra. Som en naturlig konsekvens heraf påtog Nationalmuseet sig også det fortsatte konserveringsmæssige ansvar.

I de sidste forløbne 25 år har de tre parter Kerteminde Kommune, Østfyns Museer og Nationalmuseet samarbejdet om museets drift og udvikling. Vikingemuseet Ladby er blevet professionaliseret og udbygget som en meget aktiv afdeling under Østfyns Museer med en faglig satsning på forskning i og formidling af landskabsarkæologi og vikingetid.

VIKINGEMUSEETS UDVIKLING I HOVEDTRÆK 1994-2022:

1 - "Kustodehuset" restaureret og indrettet med udstilling, skolestue og kontor (1994). Midler fra Nationalmuseet, Staten og Vikingemuseet.

2 - Fugt- og skimmelproblemer i Skibshøjen løst (1997-1998) ved at grave en kælderetage fri under selve skibsgraven, ledsaget af nykonservering af skibsaftrykket og ny udstilling på hovedsprog. Etablering af handicapvenlig adgang til højen. Midlerne til det dristige og vellykkede ingeniørprojekt stillet til rådighed af A.P. Møller og Hustru Chastine Mckinney Møllers Fond.

3 - Forskningsprojekt om skibsgraven i Ladby (1993-1998) ved Anne C. Sørensen ved Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter, herunder udarbejdelsen af en nøjagtig model af Ladbyskibet i 1:10. Resultaterne publiceret i ACS: "*Ladby. A Danish Ship-Grave from the Viking Age*". (2001). Finansieret af Statens Humanistiske Forskningsråd samt Vikingemuseet Ladby.

4 - I 1999 var museet klar til at gå i gang med næste hovedetape. Kommunen vedtog en lokalplan, der gjorde det muligt at udvide kustodehuset med en egentlig udstillingsfløj, og Nationalmuseet tilbød på basis heraf at overføre de originale fund fra skibsgraven til det nye udstillingssted. Samtidig overtog museet på rigsantikvarens vegne det arkæologiske ansvar for Kerteminde, Langeskov og Munkebo kommuner, og der oprettedes en kreds af amatørarkæologer.

5 - I de følgende år konkretiseredes planerne i et samarbejde med arkitekt Poul Ingemann. En ny længe blev tilføjet i T-form - eller Thorshammer-form - til den bestående udstillingsbygning. Volumenmæssigt blev der taget udgangspunkt i ønsket om en 1:1 rekonstruktion af selve skibsgraven, der ønskedes placeret i kælderetagen, mens stueetagen skulle rumme de originale fund fra skibsgraven. I alt to etager á 210 m² hver. Byggeriet realiseredes i årene 2005-2007 med økonomisk støtte fra Fyns Amt og Augustinusfonden.

6 - I sommeren 2007 åbnede det nye museum med tilhørende udstilling, og Kertemindeegnens Museer tildeltes årets Danske Museumspris begrundet i "udviklingen af et levende og mangfoldigt musealt værk af høj kvalitet, hvilket er sket i tæt samarbejde med det omliggende samfund. Museet fremstår som et dynamisk forsknings- og formidlingscenter, der har befolkningens og myndighedernes bevågenhed." Rekonstruktionen af skibsgraven i kælderetagen kom i de følgende år til at foregå som et publikumsåbent arbejdende værksted (2008-2010).

7 - Næste skridt var bygningen af en 1:1 kopi af Ladbykibet fremstillet så autentisk som muligt ved brug af historiske metoder og værktøj og med lokalt egetræ som byggemateriale. På basis af endnu en bevilling fra Augustinusfonden kunne arbejdet igangsættes i 2011. Det arbejdende frivillige formidlingsværksted havde stor publikumssucces, og endelig i maj 2016 kunne Danmarks utvivlsomt smukkeste vikingskib sø- eller rettere fjordsættes.

8 - I 2012 gennemførtes en renovering af interiøret i skibsgraven, herunder ny ventilation og installering af LED-belysning, der fremhæver fundets detaljer på fornem vis med økonomisk støtte fra Energi Fyn Almene Fond.

9 - I 2014 skabtes rammerne for en arealmæssig udvidelse af vikingemuseet gennem vedtagelse af et kommuneplantillæg og en efterfølgende lokalplan nr. 256, Vikingemuseet Ladby:
<https://kerteminde.viewer.dkplan.niras.dk/plan/6#/lokalplanid/213>.

10 - Efter diverse forhandlinger og tilladelser erhvervede Kerteminde Kommune i 2018-2019 ekstra 5 hektar jord omkring museet ved fjorden (finansiering ved kommunen) og muliggjorde derved iværksættelsen af en ny udviklingsfase for museet.

11 - I 2019 gik de første projekter med bebyggelse, beplantning, billedtæpper og rekonstruktion af vikingelandskab i gang.

12 - I 2021-2022 udføres byggeri af grubehuse, plantning af hegn, anlæggelse af nyttehave samt arkæologiske undersøgelser.

KREDITERING

LADBYKONGENS VERDEN
PROSPEKT 2022-2030
© Vikingemuseet Ladby

TEKST OG REDAKTION:

Erland Porsmose, Mette Ladegaard Thøgersen,
Claus Frederik Sørensen og Ane Damgaard Nyborg

ARKITEKTER:

Poul Ingemann og Sunke Arkitekter

ARKITEKTTEGNINGER:

Sunke Arkitekter

DESIGN OG LAYOUT:

Nanna Fog Lund

KORREKTURLÆSNING:

Malene Lorenzen Birkelund

BILLEDMAERIALE:

Tilhører Vikingemuseet Ladby og Wikimedia Commons

Vikingemuseet Ladby, Vikingevej 123, 5300 Kerteminde
www.vikingemuseetladby.dk

Østfyns Museer 2022

ØSTFYN^S
MUSEER

VIKINGEMUSEET
LADBY